

**STATENS VA-NÄMND**

**BESLUT**

2013-12-13  
Stockholm

**BVa 99**

**Va 449/12**

|                |                                             |
|----------------|---------------------------------------------|
| <b>SÖKANDE</b> | G R<br>Ombud: B R<br>Adress som ovan        |
| <b>MOTPART</b> | Sundsvall Vatten AB<br>Ombud: Advokaten F M |
| <b>SAKEN</b>   | Va-avgifter                                 |

---

**VA-NÄMNDENS AVGÖRANDE**

G Rs talan om avgiftsbefrielse lämnas utan bifall.

G Rs talan om att hennes fastighet inte ska omfattas av fastställt verksamhetsområde för allmän va-anläggning avvisas.

## **BAKGRUND, YRKANDEN M M**

G R är ägare av fastigheten Sundsvall Ås 7:5 vilken är belägen in om verksamhetsområdet för Sundsvall Vatten AB:s (bolaget) allmänna vatten- och avloppsanläggning.

G R har i första hand yrkat att Va-nämnden ska fastställa att hon beträffande fastigheten Ås 7:5 inte ska förpliktas betala anläggnings och brukningsavgift för vatten och avlopp förrän fastigheten bebyggs. I andra hand har G R yrkat att verksamhetsområdet ska inskränkas så att fastigheten inte omfattas av verksamhetsområdet.

Bolaget har bestritt G Rs yrkanden.

## **PARTERNAS UTVECKLING AV TALAN**

G R har uppgivit i huvudsak följande:

Hennes fastighet är obebyggd och har inte något behov av vatten och avlopp. Hon har inte för avsikt att bebygga fastigheten. Avgiften innebär en stor ekonomisk uppoffring till ingen nytta. I det generella beslut som kommunfullmäktige fattat med hänvisning till vattentjänstlagen om att ordna vattentjänster för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, anges som skärskilda skäl, skyddet för människors hälsa eller miljön. Det måste ifrågasättas vilken ohälsa eller skada på miljön som en obebyggd fastighet orsakar innan den bebyggs. Hon har påförts anläggningsavgift även för vatten. Hon har inte beställt detta och anslutning till vatten har varit frivilligt. Det finns ingen egen vattentäkt på fastigheten.

Till stöd för yrkandet om inskränkning av verksamhetsområdet har G R anfört att fastigheten i enlighet med 9 § vattentjänstlagen inte behöver omfattas av det större sammanhang som avses i 6 § samma lag och inte har behov av allmänna vattentjänster.

Bolaget har uppgivit i huvudsak följande:

Den aktuella fastigheten är för närvarande obebyggd men omfattas av en byggnadsplan från 1971. Fastigheten är enligt planen avsedd för bebyggelse för bostadsändamål, fritidsbebyggelse. Byggnadsplaner enligt tidigare regelverk ska anses som detaljplaner, vilket framgår av punkten 5 övergångsbestämmelserna till nu gällande plan- och bygglag (2010:900), samt 17 kap. 4 § i tidigare plan- och bygglag (1987:10). Lagstiftaren har redan vid införandet av 1970 års va-lag uttryckligen avsett att även obebyggda fastigheter ska vara avgiftsskyldiga till den allmänna va-anläggningen. Bolaget har ordnat förbindelsepunkt för fastigheten och genom skrivelse den 29 maj 2013 informerat fastighetsägaren om dess läge. Fastighetsägaren har tillställts faktura avseende anläggningsavgift. Bolaget ifrågasätter inte att G R själv anser att fastigheten saknar behov av den allmänna va-anläggningen. Enligt bolagets mening är emellertid inte fastighetsägarens egen uppfattning om behovet avgörande för frågan om avgiftsskyldighet till den allmänna va-anläggningen föreligger. Behovet ska tvärtom bedömas objektivt, främst med hänsyn till fastighetens användningsmöjligheter på längre sikt, varvid behovet för obebyggda fastigheter ska bedömas som om fastigheten vore bebyggd enligt detaljplanen. Bolaget bestrider att avgiftsskyldigheten beträffande vattenändamålet är frivillig. Däremot så bedöms fastigheter som har enskild befintlig vattenförsörjning, där fastighetsägaren påvisar vattenanalys utan anmärkning, ha visat sig med större fördel tillgodose fastighetens behov av vatten genom den enskilda anordningen. För fastigheter som inte visats tillgodose vattenbehovet med större fördel genom enskilda anordningar, föreligger däremot avgiftsskyldighet. Även om det inte föreligger någon påvisad risk för miljön eller människors hälsa inom eller från G Rs fastighet föreligger förutsättningar för avgiftsskyldighet. Tillkomsten av den allmänna va-anläggningen är motiverad av områdets behov av vattentjänster. Det ankommer inte på va-huvudmannen att påvisa att skada eller skaderisk föreligger för att avgiftsskyldighet för en fastighet ska anses föreligga. G R har inte åberopat några sådana särskilda skäl för en annan bedömning som förutsätts för att undgå avgiftsskyldighet.

Vad gäller G Rs i andra hand framställda yrkande om inskränkning av verksamhetsområdet till att inte omfatta hennes fastighet motsätter sig bolaget detta. Det saknas stöd i vattentjänstlagen för en sådan prövning. Tvärtom finns i doktrin tydliga uttalanden om att det är kommunen som ensam bestämmer verksamhetsområdets omfattning och att en kommuns beslut att fastställa ett större verksamhetsområde än vad kommunen är skyldig att fastställa inte ska kunna angripas, se *Qviström, Vattentjänstlagen – En handbok*, sid. 226.

## VA-NÄMNDENS SKÄL

### *Avgiftsskyldighet*

Enligt 24 § första stycket lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, vattentjänstlagen, ska en fastighetsägare betala avgifter för en allmän va-anläggning, om fastigheten finns inom va-anläggningens verksamhetsområde och med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver en vattentjänst och behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt. Av tredje stycket framgår att för det fall fastigheten är obebyggd, men enligt en detaljplan är avsedd för bebyggelse, ska bedömningen av behovet enligt första stycket göras som om fastigheten vore bebyggd i enlighet med planen om det inte finns särskilda skäl för en annan bedömning.

Avgiftsskyldigheten inträder när huvudmannen för den allmänna va-anläggningen har ordnat förbindelsepunkt enligt 12 § vattentjänstlagen för de aktuella vattentjänsterna och informerat fastighetsägaren om detta.

Enbart förhållandet att huvudmannen byggt ut den allmänna va-anläggningen i ett område medför inte automatiskt att fastigheterna där kan avgiftdebiteras. Avgiftsskyldigheten ska i princip vara motiverad av den enskilda fastighetens behov av de vattentjänster som erbjuds. Bedömning av avgiftsskyldigheten ska ske utifrån hur fastigheten på sikt kan komma att användas och med bortseende från fastighetsägarens särskilda uppfattning om fastighetens användning. Bedömningen ska alltså ske på objektiva grunder. Trots att det är en individuell prövning måste hänsyn också tas till den omgivande bebyggelsen och områdets karaktär i övrigt. Om förhållandena i bebyggelseområdet i stort påkallar en

kollektiv lösning av va-frågan, har detta redan i sig ansetts innebära en stark presumtion för att andra lösningar inte heller är bättre i det enskilda fallet. Avgiftsskyldigheten omfattar såväl anläggnings- som brukningsavgifter.

Av ingiven byggnadsplan, vilken jämföras med detaljplan, framgår att fastigheten Ås 7:5 är avsedd för bostadsändamål, fritidsbebyggelse. Bedömningen av fastighetens behov av vattentjänster ska därför göras som om den vore bebyggd enligt planen. Bolaget har anfört att tillkomsten av den allmänna va-anläggningen är motiverad av det aktuella områdets behov av vattentjänster. Fastigheten är belägen i Slädaområdet på Alnö i Sundsvalls kommun. Området uppstår ett inte obetydligt antal fastigheter. Fastigheten ligger förhållandevis centralt i området med såväl bebyggda som obebyggda fastigheter i dess närhet. Vid en samlad bedömning finner därför Va-nämnden att den aktuella fastigheten har behov av vattentjänsterna vatten och avlopp. Även om G R har uppgivit att hon inte har för avsikt att bebygga fastigheten har det inte gjorts gällande eller på annat sätt framkommit att fastigheten i och för sig inte skulle vara möjlig att bebygga. Fastigheten har inte några befintliga enskilda va-anordningar.

På grund av det anförda och då gällande va-taxa ger stöd för uttag av va-avgifter även för obebyggda fastigheter ska G Rs yrkande om fastställd avgiftsbefrielse för anläggnings- och brukningsavgifter lämnas utan bifall.

### *Inskränkning*

Enligt 9 § vattentjänstlagen får verksamhetsområdet inskränkas om det inom verksamhetsområdet finns en fastighet eller bebyggelse som uppenbarligen inte behöver omfattas av det större sammanhang som avses i 6 §, så att det inte omfattar den fastigheten eller bebyggelsen. En sådan inskränkning av verksamhetsområdet får göras endast om den aktuella fastigheten eller bebyggelsens behov av vattenförsörjning och avlopp lämpligen kan ordnas genom enskilda anläggningar som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Beslut om verksamhetsområde och dess omfattning fattas av kommunen. På samma sätt förhåller det sig beträffande beslut om inskränkning av verksamhetsområde. Bestämmelsen i 9 § vattentjänstlagen tar sikte på situationer då kommunens utbyggnadskrav enligt 6 § samma lag uppenbart inte är uppfyllda, jfr prop. 2005/06:78, s. 137. Det kan exempelvis handla om att ett fastställt verksamhetsområde inte motsvarat framtida förväntningar om ytterligare bebyggelse eller då ett verksamhetsområde endast avser ett fåtal fastigheter. Bestämmelsen i 9 § ger *kommunen* möjlighet, då förutsättningarna för detta är uppfyllda, att inskränka verksamhetsområdet. Varken bestämmelsens utformning eller förarbetena till vattentjänstlagen ger stöd för att en fastighetsägare med åberopande av 9 § skulle kunna föra talan om inskränkning av ett av kommunen beslutat verksamhetsområdet. G Rs yrkande i denna del ska därför avvisas.

## **HUR MAN ÖVERKLAGAR**

Se bilaga

På Va-nämndens vägnar

Kurt Ståhl

Va-nämnden: ordförande Kurt Ståhl samt ledamöterna Gunilla Mejegård, Yngve Darte, Karl-Gunnar Andersson, Krister Nilsson och Knut Andrén (enhälligt).